

Keuzekerk op zoek naar verbindende keuzes

Verkenningen in het gemeentelven van Dronten Zuid

Keuzekerk op zoek naar verbindende keuzes

Verkenningen in het gemeentelven van Dronten Zuid.

*Nu u gehoorzaam bent aan de waarheid, is uw hart gelouterd
en kunt u oprecht van uw broeders en zusters houden;
heb elkaar dan ook onvoorwaardelijk lief.*

1 Petrus 1: 20

0 intro

Een paar maanden lang mocht ik rondkijken in de GKv Dronten Zuid. En wat heb ik veel moois gezien en meegemaakt. De Geest is niet zuinig geweest bij het uitdelen van zijn gaven in DZ. Er valt veel te vertellen over de belangrijke dingen die daarmee worden gedaan. Afgaande op dat positieve beeld was er in ieder geval geen echt problematische aanleiding voor de opdracht van de kerkenraad om een peiling te verrichten naar de huidige stand van zaken in de gemeente. In de omschrijving van de opdracht (zie *bijlage 1*) is die dan ook niet te vinden. Toch waren rond mijn aanstelling en in de toelichting daarop wel enigszins alarmerende geluiden hoorbaar: de motivatie zou inzakken, vacatures zijn moeilijk te vervullen, er treedt lauwheid op. Dat waren enkele van de geluiden die binnen de kerkenraad (en ook wel daarbuiten) te beluisteren vielen. Een breed aanwezig gevoel was in ieder geval dat enige peiling gewenst was naar de actuele stand van zaken om bij beleid voor de nabije en ook wel verder verwijderde toekomst te beschikken over de nodige gegevens waarop dat beleid gebaseerd kan worden.

De opzet van dit rapport is als volgt: na een korte helicopterview (1) beschrijf ik hoe de actuele situatie van het gemeentelven de laatste jaren ontstaan is (2). Dan geef ik een korte typering van de geestelijke situatie van de gemeente (3), gevolgd door de bijbehorende aandachtspunten die dat oplevert (4). Die worden samengevat in een beknopte lijst van aanbevelingen (5), met tenslotte een korte uitleiding (6).

Om dit eigenlijke rapport zo compact mogelijk te houden is nadere verantwoording van achtergronden en speciale keuzes apart opgenomen in een deel met bijlagen. Het is daardoor b.v. mogelijk om het rapport in een bredere samenkomst van de gemeente inhoudelijk te bespreken zonder dat alle ins en outs gedetailleerd ter sprake hoeven te komen. (Voor een verantwoording van de door mij gevolgde methode van onderzoek, zie *bijlage 2*).

1 helicopterview

Het positieve beeld dat ik hierboven noem, valt vooral op als je met een soort helicopterview naar de gemeente kijkt. De kern van het gemeentelven ligt duidelijk in goed verzorgde en gevarieerde kerkdiensten, waarin veel aandacht is voor eigentijdse vormen van eredienst, soms zelfs gemeenteleden voorgaan (Timotheusgroep), de liederen ondersteund worden door een enthousiaste band en gemotiveerde organisten.

Daar om heen is een rijk palet aan gemeente-activiteiten te ontdekken: het jeugdwerk is krachtig ontwikkeld (o.a. in samenwerking met andere kerken via QLIQ en Youth Alpha), de mentorcatechese bloeit, een weggeefwinkel voorziet op een creatieve manier in direct contact met omwonenden, van wie sommigen intussen ook toegetreden zijn tot de gemeente, er is een 'buurkerk' ontstaan, een

gebedsgroep die goed geestelijk toegerust is, er is een duidelijk groeiende band met NGK en CGK, en last but not least is er een zeer gemotiveerde groep ambtsdragers bezig met het coördineren en stimuleren van de dienst in de gemeente. Tenslotte: het kerkelijk functioneren in DZ is mede tot stand gekomen tegen de achtergrond van Bijbelse bezinning op kerkzijn vandaag. Binnen de kerkelijke documentatie zijn veel aansprekende notities en regelingen te vinden (NBS) die een doordacht beleid laten zien.

Kortom: wie met een helicopterview naar DZ kijkt krijgt een bevoorrechte gemeente te zien die hoopvol naar Gods toekomst kan toe leven.

2 concrete bedding

Nu treedt bij een helicopterview gemakkelijk vertekening op. Van boven af ziet alles er ordelijk en afgetekend uit. Maar bekijk je de situatie op de grond dan vallen altijd ook onregelmatigheden en rafelranden op. Wat op het eerste gezicht een aantrekkelijk beeld vertoont, blijkt ook littekens en schadeplekken te kennen. In DZ is het al niet anders. Verken je de bedding waarbinnen het gemeentelieven zich heeft ontwikkeld, dan is dat een geschiedenis waar ook pijn uit opklinkt.

Veel daarvan heeft te maken met de plaats en het fungeren van de predikanten. Nadat rond Ds Wim van Wijk (voor de wijk Dronten N.) al wat tegenstellingen waren ontstaan (2002) had de situatie rond het functioneren van Ds Berend Schaaij de meeste impact op de gemeente. In de loop van 2012 is er naar het oordeel van de kerkenraad zelfs sprake van een onhoudbare situatie. Men voelt zich geroepen om met kracht naar het afscheid van Ds Schaaij toe te werken. Hoewel de meeste gemeenteleden menen dat er inderdaad iets gebeuren moest, vinden sommigen ook dat Ds Schaaij in dat proces niet rechtvaardig behandeld is.

Inmiddels is in Dronten N (sinds december 2006 een zelfstandige gemeente) rond Ds Rob Visser een conflictsituatie ontstaan die er toe leidt dat veel leden zich voegen bij DZ (2014/2015). Zij worden vaak aangetrokken door de positieve verhalen die hen van daar bereiken. Er lijkt na het vertrek van Ds Schaaij een verfrissende geest in de gemeente gevaren te zijn, waardoor m.n. het jeugdwerk bijzonder bloeit en allerlei nieuwe initiatieven ontplooid worden die de vernieuwing van de gemeente willen dienen. Er is een duidelijke groep meelevende en actieve kerkleden die de mouwen opstroopt en, soms behoorlijk ambitieus, energie steekt in allerlei vernieuwing. Maar tegelijkertijd is er een behoorlijke groep gemeenteleden die niet actief meedoen. Zij laten het allemaal zo'n beetje gebeuren en zijn vaak moeilijk te bereiken, laat staan te activeren.

Er is bovendien een keerzijde aan nieuwe initiatieven. Als de Timotheusgroep gestart wordt vanuit de overtuiging dat het Woord echt op het grondvlak van de gemeente mag klinken, voelen sommige preeklezers zich plotseling af geserveerd als ze te horen krijgen dat er voortaan een andere invulling aan de diensten gegeven gaat worden. Als er pelgrimages georganiseerd worden (naar Trier en Echternach) beleven de deelnemers dat als bijzonder verbindend in het geloof, maar anderen voelen zich daar buiten staan. De pelgrimages vormen overigens een belangrijk voorbeeld van activiteiten die ontplooid werden om binnen de gemeente onderlinge geestelijke verbinding tot stand te brengen. Naar het getuigenis van deelnemers is dat ook metterdaad het geval geweest en zijn zo zelfs beschadigde relaties geheeld. Dat een deel van de gemeente daar niet in meeding werd soms door deelnemers ervaren als een pijnlijk afzijdig blijven. Als gemeenteleden om financiële redenen niet mee konden gaan werd dat overigens door de andere deelnemers toch mogelijk gemaakt.

Uiteraard bleven er ook andere redenen dat men niet in de gelegenheid was deel te nemen.

De enthousiaste groep 'vernieuwers' gaat ook zeer voortvarend te werk en straalt dankbaarheid uit

over de bijzondere dingen die mogelijk zijn in DZ. In de beleving van anderen is dat niet altijd onverdeeld positief. Het is in hun ogen alsof met alle geestelijke bedoelingen ook een mentaliteit van persoonlijke daadkracht kan meekomen die soms de geestelijke communicatie wat kan overschaduwden. Dat is zeker het geval (geweest?) rond de vlotte doorvoering van enkele belangrijke ontwikkelingen, zoals de ingrijpende veranderingen in de liturgie en de snelle invoering van de vrouw in de ambten. Voor diverse gemeenteleden was dat zelfs aanleiding om het lidmaatschap in Dronten Noord aan te vragen. Maar ook als die stap niet gezet werd, bleef en blijft er weerstand bestaan. Intussen is eind 2015 Rien van den Berg als part-time predikant (50%) bevestigd met als opdracht het 'leraarsdeel' van de predikantsstaak. Hij straalt een voor velen aanstekelijk enthousiasme uit en weet op grote schaal een nieuw elan in te brengen. De grote bloei van het jeugdwerk die een bijzondere betrokkenheid bij het kerkelijk gebeuren opleverde onder de jeugd, wordt algemeen gezien als een bijzondere vrucht van zijn optreden. Als voormalig gemeentelid ontwikkelt hij zich ook vrij gemakkelijk tot icoon van de groep vernieuwers.

In de gemeente wordt tot op vandaag vrij veel gesproken over 'de groep rond Rien'. De vorming van die groep hing sterk samen met de pelgrimages. Mensen die (in hun eigen beleving!) daarbuiten vielen, voelen zich soms nauwelijks gezien.

Op organisatorisch vlak zijn de afgelopen jaren ook enkele veranderingen doorgevoerd die hun sporen in het gemeentelven trekken. In 2016 is een nieuwe bestuursstructuur ingevoerd, waarbij de kerkenraad werd opgesplitst in een klein bestuurlijk deel (BKR) en een grotere afdeling die gevormd wordt door de ouderlingen. Deze pastorale raad (PKR) wordt voorgezeten door Gerry Bos- Kaptein (Meppel), die sinds 2016 (voor 19 uur) is aangetrokken als kerkelijk werker om daarmee het pastorale deel van de predikantsvacature in te vullen.

Tegelijkertijd met de nieuwe bestuursstructuur is een totaal nieuwe wijkindeling ingevoerd die geografisch dwars door het grondgebied van DZ loopt. Om het wijkgebeuren te ondersteunen werden wijk coördinatoren aangesteld (met een organisatorische taak) en wijkconsulenten (met een meer pastoraal gerichte taak). Om goede leiding aan het wijkgebeuren te geven wordt per wijk pastoraal-diaconaal overleg gevoerd (PDO), waarbij de pastoraal werker (desgewenst), wijkouderling en -diaken en de wijkconsulent aanwezig zijn. Een lastig element is daarbij dat voor veel taakplaatsen vacatures bestaan. De gemeente organisatie is daarmee een organisatie die door overbemensing de indruk wekt dat de leden van de wijk 'geheel verzorgd' worden door het wijkteam, tegendraads aan de bedoeling dat hierdoor gemeenteleden actief worden om onderling pastoraat en diaconaat te beoefenen. De ouderling heeft vaak de rol van coach van het team niet kunnen oppakken. De herziening van het wijkgebeuren schiet daarmee te kort om de geestelijke opbouw van de gemeente te dienen. Gemeente- opbouw was al niet het voornaamste onderdeel in de taakomschrijving van Rien van den Berg, maar zeker na zijn snelle vertrek in 2018 doet zich dat duidelijk voelen.

Samengevat: Wie aandachtig bekijkt hoe de concrete bedding van DZ zich gevormd heeft in de laatste jaren ontdekt dat bij de rijke gaven waarmee de Geest de gemeente heeft voorzien, tegelijkertijd sprake is van menselijke tekorten die de ontwikkeling en inzet van die gaven pijnlijk kunnen storen.

3 DZ in kerntrekken

In deze paragraaf probeer ik een korte karakterschets te geven van de gemeente, zoals ik die vanuit

de gedane waarnemingen heb geanalyseerd. In korte typeringen geef ik de voornaamste trekken weer.

GKv als basisgegevens

DZ is bijzonder herkenbaar gebleven als een GKv-gemeente. Kernen in de vrijgemaakte spiritualiteit als geloofszekerheid, taakgerichtheid, openheid voor de cultuur en kerkelijk zelfbewustzijn vormen ook hier belangrijke trekken van het gemeentelven. Enkele kenmerkende zwakheden van de GKv-traditie zijn daarmee ook meteen gegeven. De nadruk op geloofszekerheid heeft als valkuil dat zich een zekere vanzelfsprekendheid in de geloofsbeleving kan nestelen waardoor de ontvankelijkheid voor wat God doet (ook op het gebed) schade leidt. Taakgerichtheid kan gemakkelijk tot een wat activistische houding leiden, terwijl met openheid voor de cultuur gemakkelijk meekomt dat minder kritisch wordt nagedacht over de waarde van actuele ontwikkelingen die vanuit het culturele gevoel voor de hand lijken te liggen. De GKv-alkuil waarbij de *buitenkant van het kerkelijk gebeuren* de *binnenkant van de geloofsomgang* wat kan overschaduwten is regelmatig herkenbaar.

Overgang naar veelkleurigheid

De GKv-kerkgemeenschap als geheel maakt een turbulente overgangsfase door. Terwijl eenduidigheid in overtuigingen, ethische waarden en liturgische uitgangspunten altijd kenmerkend waren voor de traditie, is die eendracht in snel tempo aan het plaats maken voor een onoverzichtelijke veelkleurigheid. Kennismaking met andere tradities en kerkculturen gaat daarbij hand in hand met weerstand tegen als dwingend ervaren codes in eigen kerkgemeenschap. Dat proces van pluralisering is in DZ volop herkenbaar.

Keuzekerk

Kenmerkend voor de gereformeerde geloofsopvatting is altijd geweest dat Gods keuze aan ons leven vooraf gaat. Dat gaf in de kerk altijd een duidelijk roepingsbesef. Daarmee is gegeven dat ook de kerkgemeenschap vooraf bepalend is voor allerlei levenskeuzes. Deze kerk is immers de plek waar je door God geroepen werd. Die gereformeerde oriëntatie brokkelt snel af nu er een jonge generatie volwassen geworden is, die bij de inrichting van hun leven vooral individuele keuzes maakt (dat is overigens in lijn met de actuele cultuur). In DZ is dat zelfs op bredere schaal aan de orde. De kerkgrenzen zijn hier massaal doorbroken doordat gemeenteleden rond functioneringsproblemen van de predikant hun eigen plan trokken en ter wille van gezin of eigen geloofsleven hun lidmaatschap onderbrachten in DZ. Later ontstond (in mindere mate) ook de tegenbeweging richting Dronten Noord.

De gemeente van DZ is daarmee een echte keuzekerk geworden. Zoals al aangeduid betekent dat ook dat de gemeente vrij snel bij de kennis van en aandacht voor het gereformeerd karakter van de kerk vandaan groeit.

On-verbondenheid

Het prachtige motto van DZ is *Dichter bij God, dichter bij elkaar*. Toch is het maar sterk de vraag of die mooie vlag ook in alle opzichten de werkelijkheid van het gemeentelven dekt. Er is echte geloofsverbondenheid aanwezig, die zich vooral laat voelen bij beproevingen en ernstige situaties. De pelgrimages waren steeds gebeurtenissen waarbij die geloofsverbondenheid ervaren, geoefend en gevoed werd.

Maar van een diepe verbondenheid in Christus is in de breedte van de gemeente niet altijd genoeg te

merken. In gesprekken op de gemeente-avond over verbondenheid bleek b.v. dat sprake is van een zekere eilandcultuur, terwijl dat door diverse kerkenraadsleden en andere actieve gemeenteleden op die manier niet eerder gesignaleerd was. Rond de kerkdiensten staat steeds een gebedsteam klaar, terwijl de gemeente daar nauwelijks gebruik van maakt. De buurtkerk wordt benoemd als een mooi initiatief, terwijl er toch weinig voor gebeden wordt en de meeste gemeenteleden zich afzijdig houden. Vacatures voor wijk coördinator of wijkconsulent blijven soms tijden lang onvervuld, terwijl er wel genoeg leden in aanmerking komen. Sommige gemeenteleden zijn vol ijver bezig met de eenwording van de 4 G Kerken, terwijl anderen zich hier absoluut niet toe geroepen voelen. Het beeld ontstaat zo dat velen zich wel inzetten voor belangrijke geloofsactiviteiten, maar dat die nauwelijks door de gemeente als geheel gedragen worden, waardoor veel goed werk dat plaats vindt te lijden heeft onder ad hoc motivatie en gebrek aan continuïteit. Daardoor kunnen positieve ontwikkelingen ook weer gemakkelijk inzakken. Dat gevoel is op dit moment zeker breed aanwezig. Opvallend is dat velen dat vooral als een *probleem van de kerkenraad* zien en minder als een kernprobleem van de *gemeente als geheel*. Dat betekent dat in het lichaam van de gemeente een minder ontwikkeld besef van roeping en verantwoordelijkheid aanwezig is. Daaronder wordt zichtbaar dat er soms een gemis aan concrete gemeenschapsoefening is in geestelijke conversatie en gedeeld gebed. Het is dan moeilijk elkaar op te scherpen in het geloof en afhaakgedrag komt op veel manieren voor. Als geheel past hier de typering on-verbondenheid als aanduiding van een zeker gemis aan daadwerkelijk beoefende gemeenschap der heiligen.

4 aandachtspunten

Op basis van het hier geschetste beeld formuleer ik nu een aantal aandachtspunten die m.i. vragen om gerichte visie vorming en beleid. Natuurlijk zouden die punten ook aangeduid kunnen worden als *problemen*. Het gaat immers om elementen van het gemeentelven waar zich tekorten of erger laten voelen. Toch kies ik voor een minder negatieve typering. Dat heeft in de eerste plaats te maken met mijn waarneming dat DZ als gemeente gezegend is met veel gaven van de Geest. Er is echt sprake van een bijzonder groot potentieel dat van betekenis is voor de bloei en opbouw van de gemeente. Die krachten worden vaak ook metterdaad ingezet en vaak duidelijk met veel liefde en volharding. Ook vergeleken met andere GKv gemeenten is Dronten Zuid een gezegende kerklocatie. Daarnaast speelt een rol dat sommige van de hier genoemde aandachtspunten te maken hebben met het feit dat de kerk nooit af is. Als lichaam van Christus vormen we hier op aarde geen paradijselijke gemeenschap die in alles leeft op verlost niveau. Wat ons in Christus als genade geschonken is vormt een *voorschot*, dat bovendien te lijden heeft van het schuldige menselijk tekort dat wij allen in ons dragen. Tenslotte is nog van belang dat de hier gesignaleerde aandachtspunten in menig opzicht aan de orde zijn in brede kerkelijke kring en zeker in het bijzonder in de GKv-kerkgemeenschap als geheel. Om de genoemde aandachtspunten meteen zo concreet mogelijk te beschrijven voeg ik steeds een korte aanbeveling toe. Waar nodig beschrijf ik die wat uitvoeriger in een van de bijbehorende bijlagen.

Eredienst als herbronning en oefening in vernieuwing

De kern van het gemeentelven speelt zich af in de erediensten. Er is en wordt terecht gewerkt aan eigentijdse liturgische vormgeving en variatie in (en begeleiding van) liederenkeus die helpend is om

de aanbidding van God te dienen. Toch blijft het te veel mogelijk om in alle vrijblijvendheid aanwezig te zijn in de kerkdienst. Een *mooie kerkdienst* (de buitenkant) lijkt soms belangrijker dan echt *geestelijk contact* in Hem die zich vinden laat in de dienst (de binnenkant). Als het aanwezige gebedsteam na afloop werkeloos blijft roept dat vragen op over de ontvankelijkheid van de deelnemers aan de eredienst. Als de gemeenschapsvorming niet duidelijk gevoed wordt vanuit de eredienst blijft het een vraag hoe bewust de kerkgangers zichzelf gegeven hebben in de offerende omgang met God en de verbondenheid met elkaar.

Een echte eredienst voor God kenmerkt zich door voortgaande vorming van het nieuwe leven in Christus. We vinden opnieuw onze bron in Hem en ontvangen stimulans voor het leven uit die bron. Dat is de reden waarom de Geest ons zondags samenroept. Als dat achter blijft is dat een teken dat de eredienst mede gekenmerkt wordt door gemiste kansen.

Dat dit werkelijk zo aan de orde is, werd me goed duidelijk op de gespreksavond met jongeren. Het was opvallend dat zij algemeen het verlangen uitspraken naar verdieping en verbinding rond de kerkdiensten. Zij ervaren veel *vrijblijvendheid* en soms ook *uiterlijkheid* van de kerkdiensten (letterlijk door hen benoemd als *kerkje spelen*). Wat ik daar zelf van begrijp is het volgende: In hun beleving vormt de kerkdienst maar al te vaak een werkelijkheid die op zich zelf staat en nauwelijks raakvlakken heeft met de werkelijkheid van hun concrete leven. Zij hebben veel behoefte aan gerichte hulp en steun bij de geloofskeuzes in het alledaagse bestaan. Als de kerkdienst daarin niet voorziet ervaren zij die al snel als het in stand houden van een oude gewoonte die er verder niet veel toe doet.

Hier ligt m.i. een eerste aandachtspunt voor kerkenraad en gemeente. Wil de kerkdienst werkelijk een bron zijn voor en oefenplaats van vernieuwing dan zal daar actief aan gewerkt moeten worden. Dat vraagt om een concreet plan om de zondag meer dan tot nu toe te vieren als dag van verdieping en verbinding in Christus. Ik denk dat *uiteindelijk* daar zelfs een totale bezinning op het geheel van de zondag voor nodig is: Het vroege aanvangstijdstip van de ochtenddiensten in de helft van de maanden is een *structureel probleem* voor de kerkgang. Bovendien vraagt de huidige vrijblijvende omgang met de tweede kerkdienst om duidelijker beleid.

Natuurlijk gaat het hier om een ingrijpend thema waar goed over nagedacht moet worden en dat behoorlijke onrust zou kunnen opwoelen. Maar als de huidige vrijblijvendheid voortduurt staat vroeg of laat de geloofwaardigheid van kerkenraad en gemeente op het spel. Het moet mogelijk zijn op korte termijn eerst heen te werken naar b.v. zes tot acht zondagen per jaar die op een duidelijk nieuwe manier ingevuld worden, zodat er werkelijk op het grondvlak van de gemeente een geestelijk proces van verdieping en verbinding ontstaat dat de gemeente-opbouw dient. Ik denk daarbij aan samenkomsten waarbij de gemeente door interactie veel directer in het proces van de eredienst betrokken wordt en vormen worden gebruikt die helpen om in aansluiting op de dienst het gehoorde evangelie gezamenlijk concreet te verwerken.

De activiteit van de Timotheusgroep past daar naadloos in: wanneer het Woord klinkt binnen het lichaam van de gemeente is dat precies de remedie tegen vrijblijvendheid. Uitbouw en verdere ontwikkeling van het werk van deze groep zou stimulerend kunnen werken voor de gemeente, waarbij dan ook concreet gewerkt zou moeten/kunnen worden in de richting van samenkomsten in kleinere groepen. Voorwaarde daarvoor is wel dat presentatie en liturgische inbedding zodanig verantwoord zijn dat de gemeente als geheel daarin effectief meegenomen wordt.

In de tweede plaats zou de viering van het Heilig Avondmaal in dit opzicht een veel vruchtbaarder plek kunnen ontvangen. Gemeenschapsoefening op het grondvlak van de gemeente ligt in het

directe verlengde van een vaak en bewust gevierde tafelgemeenschap.

De zgn. *buurtkerk* is een mooi voorbeeld van een samenkomst in kleiner verband. Wel is het de vraag of dit initiatief voldoende ingebed is in het gemeentegerbeuren als geheel. Er is alles voor te zeggen langzamerhand ook in andere wijken soortgelijke samenkomsten op te zetten. Om te beginnen rond sommige bewoners van De Boeg. Enkelen van hen zijn via de weggeefwinkel lid van de gemeente geworden, maar er blijft zowel vanuit de rest van de gemeente als van uit hen zelf het gevoel van een behoorlijke afstand bestaan. Een kleinschalige samenkomst zou hier kunnen voorzien. (Zie voor een iets meer uitgewerkte basisvisie op de kerkdienst als liturgie van de gemeente *Bijlage 3*).

Geestelijke conversatie en gemeenschappelijke omgang met God

In het directe verlengde van het voorgaande is dit een aangelegen aandachtspunt. Tijdens de thematische gesprekken op de gemeente avonden kwam duidelijk uit dat er geen continu geloofsgesprek plaatsvindt tussen de gemeenteleden. Daardoor kan de geloofsbeleving gemakkelijk *uiterlijk* worden. Dat blijkt wel als er veel onbekendheid en zelfs verlegenheid is rond het functioneren van de gebedsgroep rond de eredienst. Dat deze *binnenkant* van het geloof gemakkelijk verschaalt is binnen de GKv-traditie vaker gesignaleerd. Maar in DZ zit daar ook een opvallende kant aan: naar het getuigenis van heel wat gemeenteleden was zulke geestelijke conversatie wel mogelijk bij pelgrimages, waar vaak verrassend veel gedeeld werd en vaak een intense verbinding ervaren werd in de geloofsomgang. Maar wat daar een gezegende werking had en als een bijzondere gave werd ontvangen kreeg geen echt sterk vervolg op het gemeenschappelijke grondvlak van de gemeente. DZ is niet te typeren als een biddende gemeente.

Er is veel voor te zeggen om voortbouwend op het gebeuren in de pelgrimages te werken aan een gemeentebreed proces van gedeelde geloofsomgang. Training in en toerusting tot geestelijke conversatie voor Gods aangezicht en biddende omgang met Hem is hier nodig. In directe aansluiting aan de verdere ontwikkeling van de erediensten zou de gemeente dan kunnen verder groeien tot een gerichte oefenplaats voor de gemeenschappelijke omgang met God. Het prachtige motto *Dichter bij God, dichter bij elkaar* wordt dan een vlag die de christelijke werkelijkheid dekt. NB: een belangrijk begin en daardoor stimulerend voorbeeld van dit soort toerusting is op 20 november 2018 al geleverd door Gerry Bos in de *Toerustingsoefeningen ambtsdragers en consulenten* van haar hand!

Waarheid als centrale waarde in het gemeentelven

Rond de gesprekken over verbinding in de gemeente is ook aan de orde gekomen dat we de verbinding met God en met elkaar concreet ontvangen hebben door onze wortels in de gereformeerde traditie. In de gesprekken daarover ging me steeds meer opvallen dat de meeste mensen niet erg gehecht zijn aan dit element en het zelfs minder waard vinden. Toen ik als gevolg daarvan gericht ging vragen of mensen het belangrijk vonden om gereformeerd te zijn was het antwoord negen van de tien keer zelfs ontkennend.

Daarop doorvragend bleek die houding vooral gevoed te worden door weerstand tegen ongeschreven kerkelijke codes en regels die men als belemmerend voor de geloofsbeleving ervaart. Dat de gereformeerde traditie ook staat voor een intens samenhangende kennis van de Bijbel en een zorgvuldig geformuleerde samenvatting van de boodschap van het evangelie speelde daarbij meestal nauwelijks een rol.

Dit verschijnsel spoort overigens met een trend die ook landelijk waarneembaar is. Er is bij jongere generaties een duidelijk gebrek aan goede Bijbelkennis aan het ontstaan. En vertrouwdheid met de

leer van de kerk lijkt voor velen niet eens meer relevant te zijn. Vanouds heeft hier een sterke nadruk gelegen in de gereformeerde kerken (*de leer van de christelijke kerk alhier*). Waarheid als centrale waarde van Christus' kerk staat daarmee op het spel (zie *bijlage 4*).

Om verdere ontworteling tegen te gaan zou veel aandacht besteed moeten worden aan toerusting van komende generaties op het punt van Bijbelkennis en hoofdzaken van de christelijke leer.

Toerusting als verbindend element in de gemeente

Het woord *toerusting* is inmiddels een paar keer gevallen. Daar is reden genoeg voor, gelet op de behoeften van de gemeente. Ik vind het belangrijk om daarbij op te merken dat het dan niet alleen om de *inhoud* gaat. Echte geestelijke toerusting heeft verbindende kracht omdat het een proces van vorming is. De generaties worden aan elkaar gevormd doordat ze voor Gods aangezicht delen wat aan de gemeente geschonken is. Daarmee reikt de gemeente voorbij de duidelijk aanwezige verschillen tot in de genade die haar pas echt tot een eenheid maakt. Zo ontstaat echte verbondenheid in Christus die ook verder vruchtbaar zal gaan werken in de opbouw van de gemeente.

Apart noem ik hier de jongeren die net belijdenis hebben gedaan. Zij geven allen aan dat ze qua aandacht en toerusting in een gat vallen na afsluiting van de catechese. Iets dergelijks geldt voor de toerusting van nieuwe gelovigen. Daar is op dit moment geen structurele aandacht en voorziening voor.

Door velen werden de gemeentefestivals in vroeger jaren genoemd als activiteit die inhoudelijk en verbindend vruchtbaar gewerkt hebben. Het valt op dat een dergelijke aanpak in deze jaren niet benut wordt. Bekende werkvormen als een gemeentebreed project (40 dagen, feest van genade, enz) of werken met een verbindend jaarthema zijn daarnaast voor de hand liggende mogelijkheden om op een toegankelijke manier vruchtbare en vormende toerusting te bieden.

Wijkwerk als kernactiviteit van de gemeente

De opbouw van de gemeente wordt natuurlijk allereerst gevoed in de kerkdiensten, maar ook het wijkwerk is een kernactiviteit. In het doordeweekse samenleven van de gemeenschap kun je echt elkaar tot een hand en een voet zijn en als lichaam van Christus uitreiken naar de wereld om je heen. Toch is het wijkwerk niet erg ontwikkeld in DZ. In sommige ouderlingenwijken is wel sprake van groot huisbezoek, waarbij dus meerdere gezinnen samen betrokken zijn en in een enkele wijk is een start gemaakt met kleinschalig kringwerk, maar het komt nog niet duidelijk van de grond. Dat heeft mede te maken met een recente herindeling van de gemeente (2016) in 3 zgn. geografische wijken met verticale grenzen door Dronten in Oost, Midden en West. Indertijd is opgemerkt dat binnen deze driedeling de wijken ingedeeld kunnen worden in *behapbare* wijken. Dat is met het oog op het ouderlingenwerk inderdaad gebeurd, maar daarmee zijn nog geen levende eenheden ontstaan die een kerngemeenschap vormen.

Een storend element is hier m.i. dat teveel vanuit de organisatie gedacht is en te weinig vanuit de levende gemeenschap. Per wijk is een ouderling beschikbaar en een diaken. Maar ook is een wijk coördinator (organisatorisch werk) en een wijkconsulent (meer inhoudelijk gericht) ingevoerd. De structuur is daarmee topzwaar geworden en er is een ontmoedigende hoeveelheid vacatures ontstaan. Op de achtergrond speelt daarbij een belangrijke rol, dat (ook door veel ouderlingen) doorgaans vooral gedacht wordt vanuit het ambt als vertrekpunt en niet vanuit de gemeente zelf als lichaam van Christus en vanuit de gemeenteleden als volwassen gelovigen in hun zelfstandig

geestelijk functioneren.

Het valt op, dat vrijwel iedereen die zijn gedachten over het wijkwerk heeft laten gaan wel inziet dat hier iets moet gebeuren. Er zijn minstens drie punten die om verandering vragen:

a) het belangrijkste is een verandering van denken over de gemeente. Wie denkt vanuit het ambt roept onbalans en onvrede op: de gemeente kan achterover leunen en afwachten wat er gebeurt, terwijl eigen verantwoordelijkheid niet wordt aangesproken. Dat er een met de Geest begaafde gemeente is komt dan niet tot zijn recht. Tegelijkertijd wordt bij ambtsdragers en anderen die taken waarnemen een onevenredige verantwoordelijkheid en werklast neergelegd. In de eerder genoemde training en toerusting tot geestelijke conversatie moet het zelfstandig geestelijk functioneren van de gemeente(leden) een kernpunt zijn. (Zie op dit punt ook *bijlage 5*).

b) De wijkindeling vraagt om herziening. De grootte van de wijk werd indertijd *behapbaar* genoemd. Maar dat was gedacht vanuit degenen die een wijktaak hebben. Een herindeling zou andersom moeten plaatsvinden: Met hoeveel adressen kun je binnen een bepaalde wijk een samenhangende vitale gemeentekring vormen? Uiteraard is dit geen puur organisatorische beweging. Kringvorming is pas levensvatbaar als ze structuur geeft aan geestelijke vorming en verbondenheid, niet voor niets het *kernthema van dit rapport*.

c) De wijkstructuur moet zo plat mogelijk gemaakt worden. Dit is een stap die vrijwel logisch voortvloeit uit a). Een gemeentekring heeft maar één coördinator (of contactpersoon) nodig. Elke vitale gemeentekring moet in staat zijn zo iemand aan te wijzen.

Zie voor een wat nadere uitwerking van het proces dat hier nodig is *Bijlage 6*.

Inzet van gaven

Het is al verschillende keren genoemd: DZ is een begaafde gemeente. Er is werkelijk een breed scala aan gaven en kwaliteiten aanwezig in de gemeente. Soms komt dat ook prachtig tot uitdrukking, maar even goed lijkt de werkelijkheid soms heel anders te zijn. Dat blijkt b.v. in de moeite om permanent goed te voorzien in de ambten en in het zeer grote aantal vacatures binnen allerlei functies in het gemeentewerk. Voor diverse ambtsdragers was dit de aanleiding om te spreken over lauwheid en het inzakken van activiteiten. Ik zie vooral twee zaken die hier een rol spelen:

1) In de vorige paragraaf is al genoemd dat de organisatie van taken in de gemeente topzwaar is. Dat roept vanzelf het probleem op dat er veel vacatures ontstaan. Daar gaat dan weer de suggestie van uit dat de aanwezige gaven te weinig ingezet worden. Die diagnose gaat misschien voor een deel op, maar zeker niet als *algemene* conclusie. Met opzet heb ik de helicopterview voorop gezet in dit rapport. Er gebeuren veel mooie dingen in DZ. Ook vergeleken met veel andere GKv-gemeenten is het niet terecht om van algemene lauwheid te spreken. Maar dat beeld kan natuurlijk wel gemakkelijk ontstaan als er een teveel aan functies is. Dan is het gewoon niet haalbaar om voor alle bestaande taken mensen te benoemen. Wie dat als een probleem ziet kan zich gauw verkijken op de organisatorische *buitenkant*.

2) Van heel wat kanten kreeg ik te horen dat in DZ veel te veel activiteiten in handen van een (te) kleine groep personen ligt. Dat spoort met de klacht die op verschillende gemeente avonden klonk dat diverse gemeenteleden zich niet gezien voelden in de gemeente en vanwege de door hen gesignaleerde eilandcultuur het gevoel kregen dat er nauwelijks iemand zat te wachten op hun inbreng. Er is dus ook lang niet altijd oog voor de gaven die in de breedte van de gemeente aanwezig zijn. Daardoor worden te weinig mensen ingeschakeld in het gemeentelven.

Ook in de kring van twintigers en dertigers was deze klacht duidelijk te horen. Toen ik in die kring

gericht vroeg wat zij te geven hebben in de gemeenschap van de kerk kreeg ik een stroom van hartverwarmende reacties, terwijl maar weinigen van hen op dit moment actief ingeschakeld worden. Wat beschreven wordt in *Bijlage 3* en dan vooral het onderdeel *Handelen als dienen* is een roeping die rond en vanaf het doen van Openbare geloofsbelijdenis permanent aandacht zou moeten krijgen, bij voorbeeld in de vorm van een meeloop(half)jaar met een gemeente activiteit. Dat voorkomt dat de groep jong volwassenen buiten beeld raakt in de gemeente, wat nu in hun eigen ervaring, maar ook in die van oudere generaties wel vaak het geval is.

Vanuit het voorgaande wordt ook begrijpelijk waar vaak de moeite ontstaat om in de ambten te voorzien. Naar mijn idee komt de roeping tot het ambt vaak 'te laat'. Op het moment dat gemeenteleden actief gepolst worden om in het ambt te dienen komt die roeping voor hen vaak min of meer uit de lucht vallen. Ze hebben vrijwel geen beeld van die taak en zijn er daarom ook niet op voorbereid. Wanneer de ouderlingen binnen hun wijk actief uitzien naar hen die de voor het ambt vereiste gaven hebben ontvangen en de betreffende (vooral ook jonge) leden daarop aanspreken, zouden zij samen een *kweekvijver* kunnen vormen die onder leiding van een ervaren toeruster kennis maken met de ins en outs van gemeente en ambt en zo rustig heen groeien naar beschikbaarheid voor het ambt.

Uitreiken naar buiten

Er zijn mooie initiatieven ontplooid in DZ om binnen de context van Dronten naar buiten gericht te zijn en ook buiten de gemeente iets te delen van wat in Christus geschonken is. In de Weggeefwinkel en de buurtkerk schijnt het licht van het evangelie duidelijk naar buiten. Toch is het tegelijkertijd de vraag in hoeverre die houding voor de gemeente als geheel kenmerkend is. Nu is het niet nodig dat iedereen even actief missionair bezig is. Maar uit de eerder genoemde toerusting (november 2018) bleek dat een basishouding van uitreiken naar de wereld buiten de gemeente lang niet iedereen eigen is. Ook op dit punt is toerusting van belang.

Organisatiestructuur kerkenraad

Tegelijk met de herziene wijkindeling is een nieuwe bestuursstructuur ingevoerd. Voornaamste kenmerk: een afgetekend onderscheid werd aangebracht tussen algemeen bestuurlijke en pastorale verantwoordelijkheden door de kerkenraad op die manier onder te verdelen in twee raden (BKR en PKR). Het bijbehorende document (*Nieuwe bestuursstructuur GKv Dronten Zuid* d.d. 23 februari 2016) is een goed doordachte regeling met elementaire Bijbelse verantwoording. Toch blijkt uit algemeen geuite onvrede binnen de PKR de praktijk er heel anders uit te zien.

Ik zie daarvoor in ieder geval drie oorzaken:

a) De vergaderingen van de BKR hebben een onduidelijk verloop. Er is veel dat de revue passeert. Doorgaans zijn dat aandachtspunten die te maken hebben met de dagelijkse processen binnen de gemeente. Maar er is weinig ruimte en aandacht voor de grotere beleidszaken die om bezinning en visie vragen: Vanwege de brede verantwoordelijkheden rond werkgroepen en commissies mag je verwachten dat er een strak jaaragendum wordt gehanteerd waardoor alle aandachtspunten ordelijk langs komen. Maar op de vier vergaderingen die ik heb meegemaakt was dat niet het geval. Van de zaken die wel werden besproken was niet altijd even duidelijk op welke manier ze nader effect zouden krijgen. Bovendien is in diezelfde tijd de brede kerkenraad vanuit de BKR nauwelijks gevoed met voorbereide beleidsdocumenten en besluiten. Tegelijkertijd geldt, dat de BKR van de kant van de PKR geen of nauwelijks input ontving. Zie voor enkele opmerkingen rond de vergadercultuur *Bijlage*

7.

b) Deze minder transparante manier van werken zou mogelijk wortels kunnen hebben in de manier van werken die ontstond in de jaren van vernieuwing na de komst van Rien van den Berg. Er was sprake van een bijzondere chemie tussen degenen die de kar van dat vernieuwingsproces trokken. Daardoor kon op een informele manier snel gehandeld worden zonder dat lange beraadslagingen noodzakelijk waren. Iets van die werkwijze is nog altijd herkenbaar bij de BKR. De BKR-leden zijn bijzonder ijverig en alert in het oppakken van wat in beeld komt, maar dat gebeurt ook vaak buiten de vergaderingen om doordat via b.v. app contact snel dingen geregeld kunnen worden. Er is geen gedisciplineerde voeding van de PKR vanuit de BKR. Dat is dus niet alleen een kwestie van gebrekkige communicatie, maar heeft ook te maken met een gemis aan erkenning dat binnen de brede kerkenraad sprake is van een grote gedeelde verantwoordelijkheid voor de geestelijke leiding als geheel. Ongetwijfeld speelt hierbij een belangrijke rol dat de predikant als belangrijke trait d'union ontbreekt en dat een belangrijke vertegenwoordiger van de PKR is weg gevallen uit de samenstelling van de BKR, te meer daar hij input van belang verzorgde. Dit gemis zou zo snel mogelijk opgelost kunnen worden door de PKR via afvaardiging van b.v. twee ouderlingen een duidelijke plaats binnen de BKR te geven.

c) Op de achtergrond van beide voorgaande factoren speelt een visie op ambt en gemeente die niet duidelijk doorstoot naar de kern: In feite speelt in heel het NBS document de gedachte dat alles begint bij ambt en kerkenraad. Dat is opvallend omdat aan het begin duidelijk geciteerd wordt uit Efeziërs 4:16b: "Ieder deel draagt naar vermogen bij tot de groei van het lichaam, dat zo zichzelf opbouwt door de liefde". In dat verband wordt ook duidelijk gesproken over de gaven in de gemeente die beter benut en ingebracht kunnen worden. Maar dat het lichaam echt "zichzelf opbouwt door de liefde" komt nergens tot zijn recht doordat steeds vanuit het vertrekpunt van de kerkenraad wordt gedacht. Het schema dat als organogram is opgenomen spreekt duidelijke taal. (Zie voor enkele nadere opmerkingen over Christus, ambt en gemeente *bijlage 5*).

Voorganger(s)

Een opvallende beslissing is indertijd genomen rond het beroepen van Rien van den Berg als parttime predikant. De nadruk van zijn taken lag voornamelijk op het leraarsdeel van een full time predikant. Dat was in lijn met de wens van het overgrote deel van de gemeente (zoals bleek uit een gedetailleerde enquête). Meteen werd besloten voor de overige 50 % op zoek te gaan naar een Pastoraal Werker, die dus verantwoordelijk zou zijn voor de pastorale bearbeiding van de gemeente. Hoewel die taalverdeling bij de actuele situatie van de gemeente paste bleken er in de praktijk ook schaduwkanten aan verbonden. De prediker van zondags was niet de aangewezen voor rechtstreeks pastoraat. De verantwoordelijke pastor had geen ruimte om de gemeente als geheel voor te gaan in de prediking. Terwijl de predikant duidelijk zichtbaar was in de gemeente speelde de arbeid van de Pastoraal Werker zich voornamelijk in het verborgene af. Ik heb dan ook heel wat mensen gesproken die geen duidelijk beeld van haar werk hadden.

Een en ander bracht Rien er zelf al toe de afgesproken taakverdeling ter discussie te stellen. Mijn aanbeveling is dan ook om bij het beroepen van een predikant niet meer uit te gaan van de taakscheiding die bij het vorige beroep in eerste instantie was afgesproken. Zie voor enkele nadere opmerkingen rond een predikantsprofiel *Bijlage 8*.

Samenwerking 4G kerken

De samenwerking met NGK en CGK is in Dronten al in een bijzonder ver stadium nu de hervonden eenheid al in een gezamenlijke kerkdienst met de maaltijd van de Heer gevierd is. Gelet op de landelijke ontwikkelingen, waarbij vooral NGK en GKv gericht heen werken naar hereniging zou het voor de hand liggen veel energie te steken in het 4G proces. Hier en daar gaan ook al stemmen op om in dat verband al na te denken over een gezamenlijk uit te brengen beroep. Toch is mijn advies om dit proces voorlopig niet verder actief voort te zetten. Gelet op de grote aantallen leden die de gemeenten tellen gaat het hierbij om een megaproces. Dat betekent dat zeer veel energie gestoken zal moeten worden in overleg, het maken van afspraken en het opstapelen van nieuwe structuren. Het is al de vraag hoeveel menskracht daarvoor beschikbaar zal zijn. Maar, veel belangrijker, die energie zal niet in de primaire opbouw van de gemeente gestoken kunnen worden. Juist in die geestelijke gemeente-opbouw moet voorlopig de absolute prioriteit gezocht worden. De bestaande 4G samenwerking kan gewoon op het huidige niveau voortgezet worden: open kansels over en weer, aanvaarden van elkaars attestaties en waar dat van toepassing is de bestaande samenwerking op het grondvlak (Qliq, Youth Alpha, weggeefwinkel) voortzetten. Echte eenheid moet groeien vanaf de basis.

Communicatie

Communicatie! Dat was steevast het eerste woord dat viel als ik in gesprekken vroeg naar knelpunten in het gemeentelven. Daar was iedereen het wel over eens. Vanuit het tot nu toe geschetste beeld is dat ook wel te begrijpen. Ik onderscheid op dat punt de volgende dingen:

- Er is vaak onbekendheid met activiteiten die elders in de gemeente plaats vinden doordat te weinig of niet effectief genoeg wordt gecommuniceerd.
- Daardoor worden diverse activiteiten niet door de gemeente als geheel gedragen en voelen degenen die zich daar wel in geven vaak te weinig gesteund.
- Gebrekkige communicatie wordt deels veroorzaakt doordat gemeenteleden te weinig worden meegenomen in wat elders in de gemeente ondernomen wordt (b.v. door BKR of kerkenraad). Het is ook de vraag of degenen die actief zijn wel steeds oog hebben voor wie niet direct actief hierbij betrokken zijn.
- Gemis aan communicatie ontstaat ook door verkeerd of te weinig gebruik van de juiste middelen. We zijn duidelijk in een overgangsfase naar digitalisering van communicatiekanalen. Aan de ene kant zijn sommige vormen nog teveel afgestemd op of gedacht vanuit gedrukte informatiedragers (zoals het klassieke kerkblad). Aan de andere kant wordt vaak nog niet genoeg gebruik gemaakt van de mogelijkheden voor digitale communicatie. Bij de jongerenavond bleek duidelijk dat men b.v. veel grotere mogelijkheden zag voor de Scipio app dan nu benut worden.
- In en onder de algemeen ervaren ruis rond communicatie is natuurlijk een diepere vorm van communicatie in geding: Hebben we in Christus oog voor elkaar en zijn we er op gericht voor Gods aangezicht met elkaar te delen wat ons verbindt in Hem.

Met dat laatste is dus weer het basisthema van dit rapport aan de orde. Hiervoor is al benoemd hoe daar aan gewerkt zou kunnen worden. De andere hier aangesneden aandachtspunten zijn heel goed te behartigen door een of meer personen vanuit de jongere generaties verantwoordelijkheid te geven voor het monitoren van de algemene communicatie en daarbij ook nieuwe mogelijkheden voor communicatie te ontwikkelen.

Financiën en beheer

De inkomsten uit VVB lopen terug. Op zich genomen is dat in overeenstemming met de landelijke trend dat het geefgedrag van kerkleden verandert. Tegelijk is de conclusie dat dat niet de volledige verklaring van het inkomstenprobleem is. Wat per hoofd gegeven wordt blijft achter bij wat verwacht mag worden en wat nodig is. Dit is een probleem dat zich op de lange termijn laat voelen. Ik volsta met die korte waarneming omdat de (lange termijn)aanpak van het probleem voor de hand ligt. Aandachtspunt blijft wel dat bij jongere generaties het geefgedrag sterk veranderd is vergeleken bij de oudere generaties. Maar als binnen het lichaam de zelfstandigheid in geloof en onderlinge verbondenheid in de gemeenschap groeien gaat zal het verantwoordelijkheidsbesef voor de financiële kant van het gemeentelieven meegroeien.

5 aanbevelingen

In de bespreking van de aandachtspunten heb ik per onderdeel al aangeduid in welke richting ik ontwikkeling van visie en beleid zoek. In dit onderdeel wil ik dat voor de overzichtelijkheid kort samenvatten. Dan kan ik tegelijk wat duidelijker laten zien waar m.i. voorrang aan gegeven moet worden.

- A. Viering van de eredienst als verdieping en verbinding in Christus. De kerkdienst als bron voor het nieuwe leven kan een vruchtbaarder plek in het gemeentelieven ontvangen. Zeker voor de christelijke verbinding tussen de generaties is dit van levensbelang.
- B. In dat spoor is toerusting in geestelijke communicatie een eerste behoefte. Het geloofsgesprek in de gemeente vraagt om verdieping en echte communicatie van hart tot hart.
- C. Naast deze concentratie op het geloofsgesprek is er veel behoefte aan toerusting in Bijbelkennis en vertrouwdheid met de leer van de Schrift.
- D. De inzet van gaven in de gemeente vraagt om betere afstemming en coördinatie. Daarbij is te denken aan activering van de zelfstandigheid van gemeenteleden in hun geloofsomgang, daarmee samenhangend attentie van ouderlingen om op te merken welke gaven de Geest uitdeelt in de gemeente, vereenvoudiging van de organisatie door het terugbrengen van het aantal functies (zie F) en tijdige toerusting en roeping van leden in de richting van de ambten.
- E. Toerusting op het punt van een missionaire basishouding blijft nodig naast de bestaande initiatieven om ook uit te reiken naar mensen buiten de gemeente.
- F. De wijken zouden langzamerhand moeten worden omgevormd tot overzichtelijke gemeentekringen met een zo plat mogelijke organisatie.
- G. De organisatiestructuur van de kerkenraad zoals beschreven in het NBS kan in principe intact blijven met de volgende kanttekeningen:
 - i. Vertrekpunt in het denken moet niet meer het ambt zijn of de raad, maar de gemeente als lichaam van Christus.
 - ii. De BKR gaat werken met een per seizoen vooraf vastgesteld jaaragendum waarop alle verantwoordelijkheden zijn ingeroosterd en met een strak vergaderschema dat gericht is op overzichtelijke output naar de brede kerkenraad en de gemeente.
 - iii. De brede kerkenraad aanvaardt bij voorbaat dat beleidsbesluiten door de BKR worden voorbereid en komt zijn verantwoordelijkheid voor besluitvorming na door

voorafgaand aan de vergadering zorgvuldig schriftelijk commentaar te geven bij de voorstellen van de BKR.

Voor enkele opmerkingen over (verandering van) de vergadercultuur zie *Bijlage 7*.

- H. Samenwerking in 4G verband zou voorlopig op het bestaande niveau in stand gehouden moeten worden. Verdere ontwikkeling op dit punt vraagt dusdanig veel energie en afstemming dat de interne ontwikkeling van de behoeften van de gemeente er van te lijden zal hebben. Wanneer op de langere termijn de interne verbondenheid van de gemeente werkelijk gegroeid is kan energie vrijkomen voor het eenwordingsproces van de 4G kerken.
- I. Communicatie processen binnen de gemeente kunnen worden bevorderd door bij voorkeur jongere gemeentelieden met gaven en capaciteiten op dit gebied om inbreng te vragen en hun daarbij echte verantwoordelijkheid te geven.
- J. Het achter blijven van de inkomsten vraagt aandacht voor de motivatie van de gemeente om ook financieel offers te brengen en die offerende houding vervolgens ook gericht te stimuleren.

Nader bekeken zijn de aanbevelingen B t/m D/E onder dezelfde noemer te brengen: hier is duidelijk behoefte aan een goed functionerend *leerhuis*. Toerusting, vorming, overdracht en onderlinge opbouw zijn functies van de kerk die de vitaliteit van de gemeenschap dienen. Op dit moment worden die functies in DZ op een versplinterde manier waargenomen zonder dat er goed zicht is op het geheel van de processen die daar bij horen. Dat ik daarom voor een leerhuis pleit is niet bedoeld als een groots opgetuigd instituut waarin opnieuw veel functies gecreëerd worden (waarbij weer veel vacatures kunnen ontstaan). Wie het Nieuwe Testament leest ziet dat de gemeente als Huis van God altijd een gebeds- of aanbiddingshuis is en tegelijkertijd een leerhuis. *Aanbidding en leren* zijn de twee kamers die in wisselwerking samen de opbouw en vorming van het lichaam van Christus bepalen. Het aanbiddingshuis is duidelijk aanwezig in DZ. (Zie aanbeveling A voor nadere ontwikkeling). Een overkoepelend leerhuis ontbreekt. In mentorcatechese, Qliq en Alphacursus zijn duidelijke elementen van dit leer-element aanwezig, maar die hebben of een geïsoleerde plek of worden te incidenteel aangeboden. Een leerhuis moet een ruimte zijn waarin de gemeente permanent verkeren kan in de vorming en toerusting van de generaties en in wisselwerking met het zondagse huis van aanbidding en gebed. Om die reden pleit ik er voor dat leerhuis *om te beginnen* binnen DZ in te richten. Er zijn ook wel stemmen opgegaan die pleiten voor samenwerking op dit punt van de 4G kerken. Ongetwijfeld heeft dat als voordeel dat meer verschillende gaven kunnen worden aangesproken. Maar gelet op de geestelijke behoefte van DZ is m.i. nodig dat de gemeente zelf eerst nadere verbinding ontvangt door een leerhuis uit haar eigen gemeenschap. (Zie ook aanbeveling G)

Ik vraag er aandacht voor, dat al op het Teamgeest treffen in 2017 de gedachte aan zo'n leerhuis geopperd is. Ook in 2018 door Gerry Bos meermalen gepleit voor een dergelijk leerhuis, zoals ook aangeduid in haar notitie *Gemeente opbouw en toerusting in Dronten Zuid* (d.d. 13 september 2018). Tot nu toe heeft dat nog niet tot nadere bezinning of besluitvorming geleid.

Samengevat is er m.i. in Dronten Zuid sprake van één grote basisbehoefte: dat de geloofsomgang in Christus dieper en intenser gedeeld wordt binnen het lichaam van de gemeente. Als dat groeien gaat zal de gemeente bloeien in geloof dat door de liefde werkt. Het wijkwerk zal er door gestimuleerd worden en de ambtelijke dienst zal dan meer op zijn eigen, dienende plaats gaan vallen.

6 Keuzekerk op zoek naar verbindende keuzes

Aan het eind van dit rapport een korte terugblik met bijbehorend uitzicht. In een intensief proces van waarnemen, kennismaken en peilen heb ik in Dronten Zuid een gemeente leren kennen die betrokken is in een levendige omgang met haar Heer en ook intern een duidelijke christelijke gemeenschap vormt.

Ik heb voor DZ de typering *keuzekerk* gebruikt: In het algemeen is er al een kerkelijke trend zichtbaar waarbij de gemeenteleden zich steeds minder bij voorbaat door God geroepen voelen hun plaats in te nemen in de gemeente waar ze Hem hebben leren kennen. Daarvoor in de plaats komt meer en meer de eigen keuze voor een kerkgemeenschap vanuit de persoonlijke verlangens en gewenste opties. In DZ lijkt dat element vanwege de actuele geschiedenis nog wel wat sterker dan elders aanwezig. De positieve kant daarvan is wel dat allerlei concrete *voorkeuren* van gemeenteleden goed op te sporen en te mobiliseren zijn. De keerzijde daarvan is wel dat de motivatie achter deze keuze vaak zo persoonlijk gekleurd is, dat ze niet bij voorbaat gericht is op de gemeenschap van de kerk als geheel. Verbondenheid in Christus is daarom op dit moment de grote behoefte van de gemeente. Dat is de keuze waar Dronten Zuid op dit moment voor staat. Met dit rapport hoop ik kerkenraad en gemeente te dienen om, aansluitend op wat binnen de gemeente leeft, gericht te zoeken langs welke weg de Geest de gemeente leidt in zijn samenbindende werk. Dat in de gemeente van Dronten Zuid ieder deel naar vermogen bij zal dragen aan de groei van het lichaam dat zo zichzelf opbouwt door de liefde, is mijn hartelijke wens en gebed. Dan zal zij, ondersteund en bijeengehouden door de haar gegeven ambtsdragers, samenhang ontvangen vanuit haar Hoofd Christus.

Kampen/Dronten 22 maart 2019
Kees de Ruijter